

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Articvlvs IV. Vtrum ea, quæ conueniunt filio hominis, poßint prædicari de
filio Dei, & econuerso.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82325](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82325)

men inter hæc duo nomina scilicet diuinus, & dominicus, quia utrumque est adiectiuum desumptum à substantia, & sicut dicimus essentiam diuinam, quia quodammodo est Dei: & Verbum aut personam diuinam, cum tamen essentia sit Deus & Verbum similiter Deus sit: eodem modo (inquit) dici potest essentia & persona dominica, & Verbum dominicum, &c. id verum est, sola vocum significatione considerata: sed obstat usus, qui maxime debet attendi, propter quem S. Th. hic ad 3. vnum negat, & alterum affirmat posse congrue de Christo homine predicari. Sed ait Vasq. differentiam esse inter has voces persona, & suppositum, & hanc Iesus, quod illa sunt nomina secundæ intentionis, & nominantia expresse actum ipsum sustentandi naturam, licet materialiter sumantur pro re ipsa, & ideo dici posse personam, aut suppositum diuinum, quia significant aliquid, quod est ipse Deus: at hoc nomen Iesus non est nomen secundæ, sed primæ intentionis, expresse denotans rem, quæ est persona, non denotat aliquid ut Dei aut Domini, & ideo non potest dici diuinus aut dominicus. Sed vt ostendimus in 1. p. q. 29. a. 1. falsum est nomen personæ & hypostasis esse nomina secundæ intentionis, & significare formaliter actum sustentandi naturam, sunt enim nomina significancia formaliter substantiam primam: vt ait ibidem S. D. a. 1. 2. & 3.

Propositio Tertia propositio examinanda est, *Deus aut Dei filius est humanatus*: quam vt veram & propriam admittit S. D. hic ad 2. Ad cuius euidentiam sciendum est dictionem illam *humanatus* dupliciter sumi posse. Primo, vt est denominatiuum à substantia humanitatis: quod etiam dupliciter sumi potest: Vno modo, vt est denominatiuum substantiale: & hoc modo tumitur ab humanitate, tanquam natura constituyente personam Verbi, non simpliciter, sed in hoc, quod est esse hominem seu personam humanam: & in hoc sensu vera est propositio dicens Deum aut Dei filium esse humanatum. Alio modo sumi potest idem nomen, vt denominatiuum accidentale ab humanitate, vt accidentaliter vnita Verbo, sicut asserbat Nestorius: & ita falsa & hæretica est propositio, damnata in Concilio Francfordienfi in epistola ad Episcopos Hispania dicente, vnam personam esse Deum & hominem, & non hominem Deificum & humanum Deum. Secundo sumi potest dictio hæc *humanatus*, vt participium Verbi humano, quod significat fieri hominem: & ita dicendo, Deum esse humanatum, significatur, Deum factum esse hominem: quod fides docet: & in hoc sensu accipiendum est dictum Damasc. & Conciliorum loci supra notati: quauis possit etiam intelligi in prioris sensu primi membri, videlicet sumendo humanatum, vt importat denominationem substantialem: quod non aduertit Vasq.

4. Propositio. Quarta propositio examinanda est *Deus est carniferus*: quæ dupliciter intelligi potest. Vno modo, vt significet Deum assumpsisse carnem sine anima, vt asserbant Apollinaristæ: & ita neganda est, vt hæretica: sicut eam negat Naz. loco supra notato. Alio modo potest intelligi, vt significet Deum assumpsisse totam, & integram naturam humanam, significatam in scripturis nomine carnis: & ita Catholica est propositio, vt faterur ibi Naz. Sed obseruandum est, Sanctos Athan. & Naz. magis comparatiue loqui contra Nestorium, quàm absolute. Hoc enim videntur intendere, nimirum magis appellandum esse Deum carniferum, quam hominem Deiferum: quia nuncupando hominem Deiferum, significatur suppositum creatum in se ipso ferens Deum, quod asserbat Nestorius: di-

Naz. in D. Thom. 3. partem

endo autem Deum carniferum, significatur suppositum diuinum ferens, id est sustentans carnem, vnitam scilicet sibi personaliter: quod fides Catholica docet.

Videnda sunt, quæ scribunt Suar. disp. 35. sect. 3. & Vasq. disp. 63. cap. 2.

ARTICVLVS IV.

Utrum ea, quæ conueniunt filio hominis, possint predicari de filio Dei, & conuerso.

Ad quartum sic proceditur. Videtur, quod ea, quæ sunt humana nature, non possint dici de Deo. Impossibile enim est opposita de eodem predicari. Sed ea, quæ sunt humana nature, sunt contraria his, quæ sunt propria Dei: Deus enim est increatus, immutabilis, & æternus: ad humanam autem naturam pertinet, vt sit creata, temporalis, & mutabilis. Ergo ea, quæ sunt humana nature, non possunt dici de Deo.

Præterea: Attribueretur Deo ea, quæ ad defectum pertinent, videtur derogare diuino honori, & ad blasphemiam pertinere. Sed ea, quæ sunt humana nature, defectum quendam continent: sicut pati, mori, & alia huiusmodi. Ergo videtur, quod nullo modo ea, quæ sunt humana nature, possint dici de Deo.

Præterea: Assumi conuenit humana nature. Non autem hoc conuenit Deo. Non ergo ea, quæ sunt humana nature de Deo dici possunt.

Sed contra est, quod Damas. dicit in 3. lib. quod Deus suscepit ea, quæ sunt carnis idiomata, id est, proprietates: dicitur Deus passibilis nominatur, & Deus gloria crucifixus est.

Respondeo dicendum, quod circa hanc questionem diuersitas fuit inter Nestorianos, & Catholicos. Nestoriani enim voces, quæ dicuntur de Christo, diuidere volebant hoc modo, vt ea, quæ pertinent ad humanam naturam, non dicerentur de Deo: nec ea, quæ pertinent ad diuinam naturam, dicerentur de homine. Vnde Nestorius dixit. Si quis Dei Verbo tentat passiones tribuere, anathema sit. Si quæ vero nomina sunt, quæ pertinere possunt ad vtramque naturam, de aliis predicant ea, quæ sunt vtriusque nature: sicut hoc nomen Christus, vel Dominus. Vnde concedebant Christum esse natum de Virgine, & fuisse ab æterno: non tamen dicebant, vel Deum natum de Virgine, vel hominem ab æterno fuisse. Catholici vero posuerunt huiusmodi, quæ dicuntur de Christo, siue secundum diuinam naturam siue secundum humanam, dici posse tam de Deo, quam de homine. Vnde Cyrillus dicit: Si quis duabus personis, seu substantiis, id est hypostasis, eas, quæ in Evangelicis, & Apostolicis conscriptionibus sunt diuinitatis voces, vel ea, quæ de Christo à Sanctis dicuntur, vel ab ipso Christo de semetipso, & aliquas quidem ex his homini applicandas crediderit, aliquas vero soli Verbo deputauerit, anathema sit. Et huius ratio est: quia cum sit eadem hypostasis vtriusque nature, eadem hypostasis supponitur nomine vtriusque nature: siue ergo dicatur homo, siue Deus, supponitur hypostasi diuina, & humane nature. Et ideo de homine possunt dici ea, quæ sunt diuina nature, tanquam de hypostasi diuine nature: & de Deo possunt dici ea, quæ sunt humane nature, tanquam de hypostasi humane nature. Sciendum tamen, quod in propositione, in qua aliquid de aliquo predicatur, non solum attenditur quid sit illud, de quo predicatur, sed etiam secundum quid de illo predicetur. Quamuis ergo non distinguantur ea, quæ predicantur de Christo: distinguuntur tamen secundum id, secundum quod vtrumque predicatur. Nam ea, quæ sunt diuina nature, predicantur de Christo secundum diuinam naturam: ea autem, quæ sunt humane nature, predicantur de eo secundum humanam naturam. Vnde August. dicit in primo de Trin. Distinguiamus quid in scripturis sonet, secundum formam Dei, & quid secundum formam serui. Et infra quid, & propter quid, & quid secundum quid dicatur, prudens, & diligens, & pius lector intelligat.

Ad primum ergo dicendum, quod opposita predicari de eodem secundum idem, est impossibile: sed secundum diuersa nihil prohibet. Et hoc modo opposita predicantur de Christo, non secundum idem, sed secundum diuersas naturas.

Ad secundum dicendum, quod si ea, quae ad defectum pertinent, Deo attribuerentur secundum diuinam naturam, esset blasphemia, quasi pertinet ad diminutionem honoris ipsius: non autem pertinet ad Dei iniuriam, si attribuantur ei secundum naturam assumptam. Vnde in quodam sermone Ephesini Concilij dicitur: Nihil putat Deus iniuriam, quod est occasio salutis hominibus: nihil enim atiectorum, quae elegit propter nos, iniuriam facit illi naturae, quae non potest esse subiecta iniurijs, propria vero facit inferiora, ut saluet naturam nostram. Quando ergo abiecta, & vilia sunt, diuinam naturam non iniuriantur, sed salutem hominibus operantur. Quomodo dicis ea, quae causa nostrae salutis sunt, iniuria occasionem Deo fuisse?

Ad tertium dicendum, quod assumi conuenit humana naturae, non ratione suppositi, sed ratione sui ipsius: & ideo non conuenit Deo.

Sensus quaesiti.

TITVLVM explicat hic optime Caietanus.

Forma Textus.

RE F E R T V R primo haereticis Nestorianorum, quam duabus distinctionibus & totide conclusionibus explicat S. D. quas perspicue format Caietanus: deinde duab. conclusionibus respondet quaesito.

PRIMA CONCL. est: Ea, quae dicuntur de Christo, siue secundum diuinam, siue secundum humanam naturam, d. ci possunt tam de Deo, quam de homine. Probat. primo auctoritate Cyilli, quae habetur in Concilio Ephesino Can. 4. Si quis, &c. Secundo ratione: quia siue à parte subiecti ponatur Deus, siue ponatur homo, supponitur hypostasis diuinæ & humanæ naturæ: ergo de homine possunt dici ea, quae sunt diuinæ naturæ, tanquam de hypostasi diuinæ naturæ, & de Deo possunt dici ea, quae sunt humanæ naturæ, tanquam de hypostasi humanæ naturæ. Antecedens probatur: quia in Christo eadem est hypostasis vtriusque naturæ: ergo eadem hypostasis supponitur nomine vtriusque naturæ, scilicet nomine Dei, & nomine hominis.

SECUNDA CONCL. Quamuis ea, quae predicantur de Christo, non distinguantur quo ad id, de quo dicuntur (scilicet quo ad suppositum) distinguuntur tamen secundum id, secundum quod vtrumque predicatur: quia nimirum ea, quae sunt diuinæ naturæ, predicantur de Christo secundum diuinam naturam, ea autem quae sunt humanæ naturæ, predicantur de Christo secundum humanam naturam. Probat. dupliciter, primo ratione: quia in propositione, in qua aliquid praedicatur de aliquo, non solum attenditur quid sit illud, de quo praedicatur praedicatum, sed etiam secundum quid de illo praedicetur. Secundo probatur auctoritate Augustini: ut patet in textu.

Expositio Textus.

Hic articulus magnam habet connexionem cum subsequenti, nec bene potest vnus sine altero declarari: sequentis igitur articuli commentarius erit etiam huius expositio. Vide, quae notat Aluar. circa secundam conclusionem: quae est apud eum tertia.

ARTICVLVS V.

Vtrum ea, quae conueniunt filio hominis, possint predicari de diuina natura, & de humana ea, quae conueniunt filio Dei.

AD quintum sic proceditur. Videtur, quod ea, quae sunt humana natura, possint dici de natura diuina. Ea enim, quae sunt humanae naturae, predicantur de filio Dei, & de Deo. Sed Deus est sua natura. Ergo ea, quae sunt humanae naturae, possunt predicari de diuina natura.

Præterea: Caro pertinet ad naturam humanam. Sed sicut dicit Damasc. in 3. lib. dicimus naturam Verbi Incarnatam esse, secundum beatos Athanasium, & Cyrillum. Ergo videtur, quod pari ratione ea, quae sunt humanae naturae, possint dici de diuina natura.

Præterea: Ea, quae sunt diuina natura, conueniunt humanae naturae in Christo: sicut cognoscere futura, & habere salutiferam virtutem. Ergo videtur, quod pari ratione ea, quae sunt humanae naturae, possint dici de diuina natura.

Sed contra est, quod Damasc. dicit in 3. lib. Deitatem, quidem dicentes non nominamus de ea, quae humanitatis idiomatica sunt id est, proprietates: non enim dicimus deitatem passibilem, vel creabilem. Deitas autem est diuina natura. Ergo ea, quae sunt humanae naturae, non possunt dici de diuina natura.

Respondetur dicendum, quod ea, quae sunt propria vnius, non possunt vere de alio predicari, nisi de eo, quod est idem illi: sicut risibile non conuenit nisi ei, quod est homo. In mysterio autem Incarnationis non est eadem natura diuina, & humana, sed eadem est hypostasis vtriusque naturae: & ideo ea, quae sunt vnius naturae non possunt de altera predicari, secundum quod in abstracto significatur. Nomina vero concreta supponunt hypostasim naturae: & ideo indifferenter predicari possunt ea, quae ad vtramque naturam pertinent, de nominibus concretis. Siue illud nomen de quo dicuntur, det intelligere vtramque naturam: sicut hoc nomen Christus: in quo intelligitur, & diuinitas vngens, & humanitas vncta. Siue solum diuinam naturam: sicut hoc nomen Deus, vel filius Dei. Siue solum naturam humanam: sicut hoc nomen homo, vel Iesus. Vnde Leo Papa dicit in Epistola ad Palestinos: Non interest, ex qua Christus substantia nominetur: cum inseparabiliter manente vnitatem persone, idem sit, & totus hominis filius, propter carnem, & totus Dei filius, propter vniam cum Patre Deitatem.

Ad primum ergo dicendum, quod in diuinis rebus est idem persona cum natura: & ratione huius identitatis diuina natura predicatur de filio Dei. Non tamen est idem modus significandi: & ideo quadam dicuntur de filio Dei, quae non dicuntur de diuina natura: sicut dicimus, quod filius Dei est genitus, non tamen dicimus, quod natura diuina sit genita: ut in Prima parte habitum est. Et similiter in mysterio Incarnationis dicimus, quod filius Dei passus est: non autem dicimus, quod diuina natura sit passa.

Ad secundum dicendum, quod Incarnatio magis importat vnionem ad carnem, quam carnis proprietatem. Vtrique autem naturae in Christo, est vnita alteri in persona: ratione cuius vnionis, & diuina natura dicitur incarnata, & humana natura deificata: ut supra dictum est.

Ad tertium dicendum, quod ea, quae sunt diuina natura, d. dicuntur de humana natura, non secundum quod essentialiter competunt diuinae naturae: sed secundum quod participatiue deriuantur ad humanam naturam. Vnde ea, quae participari non possunt à natura humana (sicut esse increatum, aut omnipotentem) nullo modo de humana natura dicuntur. Diuina autem natura nihil participatiue recipit ab humana natura: & ideo ea, quae sunt humanae naturae, nullo modo possunt dici de diuina natura.

Sensus